

կը սիրէ անոնց պահանջները և սիրով
կը կատարէ . նա խիստ մեծ և սիրելի
կերեւնայ բոլոր մարդկանց աչքին .
յանկալի ամեն մտաց և սիրելի միջեւ
անդամ թշնամեաց , կարելի չէ ասոր
չափ սիրաւ զգացումը և գործ ունե-
ցող էրիկ մարդ մը բաղդատուի , զի
նա . այն է՝ կին իւր գեղեցիկ սեռով
փափուկ զգացմամբ նախագասութիւն
կը վայելէ . երբ կին մը այսպէս բոլոր
բովանդակ աշխարհ մը կապէ , զի այն
տեսակ կին շնորհաց տուի է քան թէ
մարութեան դարան :

Արժան կը տեսնեմ կարճ խօսիչ
կանանց ընդհանուր դատարարաւու-
թեան առաջին մասի վրայ , վասն զի
երբ նա իւր մօրէն սորուած չէ արա-
բածոյ վրայ աչք անկելով միտքը եր-
կինը թռցնել յաւիտենական Հօր քով
իւնչ կարելի է որ իմ աղքատ ու ատիպ
խօսքերէն Աստուծոյ անհուն մեծու-
թիւն ճանաչէ , աստուածգիտութեան
մեծ հոտոր գրեանք , վարդապետաց
ճարտար քարոզներ կը տկարանան մօր
մը աստուածախօսութեան բառերու
առաջ , երբ նա իւր գոտորիկ կամ ման-
կիկը պարտեղ տանելով բնութեան
գրքի թերթերը կը բանայ իւր սիրե-
լեաց առաջ ու անոր վրայ կը կարդա-
ցրնէ իւր մատղաշ և սիրուն մանկանց
այն մեծ Աստուծոյ որոնելի գործքեր ,
կը յորդորէ երկիւղած սրտիւ ազատ
կամօք իյնալ անոր ոտից առաջ ու
ուխախք ապրիլ անոր սուրբ հովան-
եաց տակը , , այն մօր մը այն տեսակ
տուած դասը յաւիտեան իւր գուա-
կաց կուրծքէն չեներ , այնպէս կը տը-
պաւորի անոնց մտաց մէջ , որ եթէ
Աստուած մի արասցէ իրենք զիրենք
մորութեան տան , դարձեալ հառաջա-
նօք կը յիշեն , ու գուցէ այն մէկ քա-
նի բառը օր մը զիրենք այն վատ ճամ-
բէն յազդութեան կը բերէ :

(Շարունակիւն :)

Ա . Պ . Վ .

ԲԱՐԵՎԱՄԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴ ԻՄԲԱԳԻՐՆ ԱՐՇԱԼՈՒՍՈՑ

1. — Խմբագրապետ վարդապետն Սիւնի և Թմա-
ղիւն Արշալուսոյ 2. — Անցաւ որ հիւր վարդապետն :
3. — Պ . Ոստանիկ և իւր հոգատութիւնն :

1. — Լուրջ բանագատութիւնը օգ-
տակար է , ասացին Իմաստունք և բազ-
միցս յեղեղեցին զայն հրապարակ եւ
նող շատ գրիչք . բայց մարդկային անձ
նասիրութիւնը կ'ընտելի ամեն ճշմարիտ
և լուրջ բանագատութեան , երբ այն
ուղղակի իրենց ընդհարի :

Գրաց լեզուի տարածման համար
մեծ փայլ է եռանդ կը ցուցանէ Ար-
շալոյս , գովելի է այդ նախանձաւորու-
թիւնը . բայց յայտնի է որ ամեն կիւրք
կամ զգացումն իւր օրինաւոր պայմա-
նին ու սահմանին մէջ օգտակար է : Ար-
շալոյս՝ ցոյց տուած նախանձաւորու-
թեան պայմանն անցնելով օգտակարու-
թեան հեռացած է . քանզի անընտրու
զորքար գովեստ տուած է մի քանի
գրուածներու զորս համարած է ճախ-
նական չեցու և օրինակ լինելու արժա-
նաւոր : Այն թիւր դատողութիւնը
ուղղելու համար Սիւնի Արժ . Թմազ-
րապետ վարդապետը բանագատական
յօդուած մի հրատարակեց , զոր Թմա-
ղիւն Արշալուսոյ չարաչար եւ աւարդա-
հօք դատապարտութիւն կ'անուանէ , և
զնորին արժանաւորութիւնն նախառա-
կորդ կը համարի :

Մէք մեր ամեն թերութիւններն
ու տկարութիւնները զգացող լինելով
չեմք համարձակիր ինքնակոչ փախ-
նորդ հանդիսանալ նորին Ս . Եղբայ-
րութեան , որոյ գրական հմտութեան
արժէքը ոչ միայն յազգայնոց՝ այլ եւ
յօտարաց իսկ ծանուցուած և հռչա-
կուած է . խիթալով որ մի գուցէ ա-
ղարաւ սոճեմք նորա գեղեցիկ համբա-
ւայն , հա այժմ բացակայ կը գտնուի

Ս. ԱՅԻՆԷԱ, թերեւս հեռիէն պա-
տասխանէ ալ, բայց մեք իբրեւ լոկ մեր
անհատական դատողութիւնը կուղեմք
բիշ մի խոսակցիլ Արշալուսոյ Մեծ .
Խմբագրի հետ :

Մեծ . Խմբագիր Արշալուսոյ . դեռ
խօսքի չսկսած խնդիրն որոշեմք , որ
պէս զի աստանդական չթափառիմք :
Արդ , դուք երկու գրաբար գրու-
թեան համար չափէ եւ արժանիքէ
դուքս գովեստ տուած էիք . և Սիօնի
Խմբագրապետ վարդապետն ալ ձեր
առաւելագանցութիւնն չափաւորել
աշխատած էր : Խնդիրն այս էր , զոր
հիմնական ապացոյցներով ցոյց տուած
էր եւ հետեւցուցած էր թէ դուք
Գրոյ լեզուին ոչ տեսական և ոչ գործ-
նական կանոնաց հմուտութիւն ունիք և
թէ երկու գրութեանց կամ երկու
պաշտօնական մարմնոց գրոց լեզուաւ
իր սրու հետ յարաբերութիւն ընելուն
մէջ գրաբարի կենդանութիւն տեսնե-
լը կարճատեւութիւն կամ չճատեւութիւն
է : Այս բառերը ձեզ ծանր գալով
կարծեր էք թէ չի կրնաք եւ զայրացմամբ
յարձակած է ձեզ դէմ . բայց մեք
կ'աղդարարեմք ձեզ թէ հարկ չը կայ
այդպիսի աղաղակներով ընթերցողացդ
կարեկցութիւնը հրաւիրելու . քանզի
ոչ զքեզ պատապարտող կայ և ոչ վե-
րագ յարձակող . այլ անաչառ խրատիչ
մի , որոյ յանդիմանութիւնը եթէ քաղ-
ցրը գոյ քեզ , թէ որ « Իմաստուն ես
ալ աւելի իմաստնագոյն կը լինիս » :

Նա կ'ասէ քեզ թէ գրոց բարբա-
ռը գովելու ատենդ այնպիսի օրինակ
մի բերեր որ հակառակ լինի գովեստիդ
և նախատինք գրոց լեզուին . դուք կա-
րող էիք ձախլի մեր ազգայնոյն գրոց
լեզուաւ գրելու փոյթը միայն գովել ,
որում գուցէ ձայնակից եւս գտնէիք .
և չէ թէ նորա գրութիւնը օրինակ , և
հեղինակը քաջ հայկաբան անուանել .

որ ըստ Խմբագրապետ վարդապետի
կը հաւատամք , թէ երբէք մտաբերած
չէ նորին Մեծապատուութիւնը :

Դուք զՍիօնի Խմբագրապետ վար-
դապետն իբր թէ խնդիրէն դուքս
եղած կը տեսնէք , բայց խիստ զար-
մանալի է երբ դուք ինքնին ձեր խօսքին
սկիզբէն մինչեւ ցլերջ փոխանակ խըն-
դիրնիդ պաշտպանելոյ , փոխանակ Սի-
օնի ըսածները կամ հերքելոյ կամ ըն-
դունելոյ , խնդրոյն տարբեր կերպաւ
լանք տալով կ'ըսկսիք այնպիսի վարդա-
պետ մի զըպարտել և մրտտել , որ ինձ ալ
քեզ ալ և դեռեւս , հայերէն գիտեմ ,
ասող շատերու ալ կարող է հայերէն
ուսուցանել . համայն և սոյնպէս ոչ մի
տեղ ասած է թէ ինքն է միայն քաջ
հայկաբան : Դուք խնդրէն կը շեղիք
բարեկամ , երբ նորա չստածը իբրեւ
ասած կը ներկայացնէք , 'ի բունն կրկն
յուզեալ կը համարիք եւ սորա պատ-
ճառ կըսայք ձեր մէկ հեռաւոր թը-
ւով Խրիմեան Ս . Պատրիարքին և Գ .
Խորէն Եպիսկոպոսին համար քաջ հայ-
կաբան ասելը : Բայց այդ նկատմամբ
նոյն յօդուածին մէջ բառ մի , տառ մի
անգամ չի կայ . քսութիւն կ'ընէք . . . :

Դուք խնդիրէն դուքս կ'ընէք , կը
զըպարտէք և կը մրտտէք երբ կ'ասէք
թէ , « Աղդարարութիւն , որ 'ի քեզ
յաշակերտդ Քրիստոսի չը տեսնուիր ,
և ոչ պարտու պատշաճ ակնածութիւն
առ Քահանայապետն ամենայն Հայոց '
'ի հոգեւոր վեհապետն քո » : Զը գի-
տեմք այս դուշակութիւններն մը տե-
ղէն կ'առնուք . քանզի Սիօնի Մայիս
ամսաթուոյ Ձեզ նկատմամբ գրուած
յօդուածին մէջ , (որոյ իբր պատաս-
խան է Ձեր գրածն) , բնաւ այդպիսի
ենթադրութիւններ անելու բառ մի
անգամ չը կայ : Մեր չեմք կամիր զձեզ
հակառակորդ անուանել , բայց ներե-
ցէք մեզ ասել թէ դուք կը ստէք եւ

խնդիրը կը թիւրէք: Խիստ վատ գաղա-
փար մի տուած կը լինիք ընթերցողաց
ձեր վրայօք, երբ Սիմի հետեւեալ որոր
բերու-թիւնները չտեսնելու կը զոր-
նէք: որք կատարեալ սլարտու, պառչան
ակնածութիւն եւն առ, Քանանայապետն
ամենայն Հայոց, ի հոգեւոր վեհապետն
խոր. և ամբողջ յօդուածն անդուգա-
կան ազգասիրութիւն է, քանզի աղ-
կային լեզուն բուն իւր գեղեցկութիւնը
կը պաշտպանէ և ոչ շահասիրութեան
և կեղծաւորութե համար օտարամետ
խորթութիւններով, և դուք եթէ իրօք
չէք տեսներ այս ամենը նորա յօդուա-
ծոյն մէջ, կ'արդարացնէք զնորին արժա-
նապատուութիւնը հաւաստելով ձեր
կարծատեսութիւնը Ահա նորա խօսքերը:

“Այս դիտողութիւններն առնե-
լով կը յայտնեմք հրապարակաւ որ
մեր խօսքը ուղղակի Արշալուսոյ հետ է
և ոչ թէ կոնդակապրի և նամակագրի,
որոց մայքէն անգամ, կը հաւատամք,
անցած չէ երբէք քաջ հայկաբանի գո-
վեստ յարիշտակել, վասն զի Էջմիած-
նի կոնդակներն արդէն ատենադպիրն է,
րբ կը գրեն եւ ոչ թէ վ. Կաթողիկոսն,
իսկ Հնդկաստանի նամակագիրն չոկ շուր
միայն հաղորդած է ո. . . և այլն:

Դուք խնդիրէն կը շեղիք Մեծ,
Բարեկամ, երբ ձեր հակառակորդ կտը-
ծած բարեկամ վարդապետը խնդիրէն
շեղած կը համարիք և իբր թէ խնդիրն
ուղղել կամելով կուզէք հասկացնել
թէ բուն խնդիրն (գրաբար չեզուն ազ-
գային պաշտօնական Թիմակոյն Բեանց
մէջ գործածելու, առաջարկութիւն մի է),

Եթէ մերն ալ անպատշաճ համար-
ձակութիւն չէք համարիր թողէք ինձ
համարձակ կրկնել թէ այս տեղն եւս
ոչ միայն խնդիրէն կը շեղիք, այլ բոլոր
բովան կը թիւրէք զայն. քանզի ձեր
գրածն առաջարկութիւն մի չէ, այլ
չդիտողածնիդ գովել կամելով չարա-

չար սխալանք մի է. և ձեր այս սխա-
լանքն ուղղելու համարձակող վար-
դապետին դէմ անձերնիդ յանդու-
պաշտպանելու ելնելով առաւել եւս
գործած էք սխալանաց վէին մէջ. վասն
զի դուք նորա ուղիղ եզրակացութիւնը
սխալ համարած ատեն ձեր յառաջ բե-
րած օրինակով կը զեղծանիք. զոր օրի-
նակ կ'ատէք թէ “Ծնող մի առանց
գիտնալու զհայերէն գրաբար չեզուն
կամ զանգղիարէնն շատ աղէկ կրնայ
անոնց օգտակարութիւնն պաշտպանել
եւ յորդորել զորդիս իւր ուսանիլ գնոյն
չեզուն: Այս օրինակիդ զեղծումը քաջ
նկատեցէք. նախ ծնող մի առանց գիտ-
նալու որ և իցէ մի լեզու, որչափ որ կրը-
ցած է նորա օգտակարութիւնը այլոց
վերայ տեսնել, և կամ այլոց բերնէն լը-
սել՝ այնչափ կարող է պաշտպանել, և
այնչափով յորդորել իւր որդիքը. բայց
երեկեան համբալին եւս քաջ գիտէ որ
այդպիսի մի հայր չէ կարող իւր չորիս-
ցած լեզուէն հատուածներ բերել և
տանել թէ, “Արքա ընտիր հայերէն կամ
անոգ զնորէն են, և սոցա հեղինակքն քաջ
հայկաբան կամ անոգ զնորէն են ո. ուս-
տի բացարձակ ճշմարտութիւն է թէ
մէկը իւր չգիտցածը ոչ կարող է բոլոր
օրինի պաշտպանել և ոչ ճշմարտութիւն
գովել, և քանի որ դուք ևս գրոց լե-
զուն չէք կարողացեր բոլոր օրինի պաշտ-
պանել և ճշմարտութեամբ գովել, ու-
րեմն յայտնի է թէ չէք գիտէք, կամ
ճիշտ ձեր նախայիշատակեալ հօր չափ
գիտէք. ուրեմն ինչո՞ւ կը զայրանայք:
Խնդիրն այսպէս թիւրեւով խարէու-
թեան դիմելնիդ դուք ալ եւ ընթեր-
ցողք ալ գիտէք ինչ նշանակելը, ուս-
տի մէք եւս սչ ինչ չեմք ասեր, որպէս
զի զմէզ ալ ի բուն կրից յուզեալ չք
համարիք: Ասկէ անմիջապէս յետոյ
կանկանիք մէկ մեծ անապարձութեան
և անձնադուրութե մէջ. քանզի վարդա-

պետք մնալէս գրոց լեզուին վերայ իւր քաջ հմտութի ունենալը յայտնած չէր, դուք զայն, ինքզինք քաջ հայկաբանի տեղ դնող կ'անուանէք և սնապարծ ասելով կը դատադարտէք. սակայն ընդ նմին, չգիտեմ, ձեր գրչէն ինչպէս կ'որպրէի, գիտութեամբ թէ յանգէտս, առհետեւեալ տալերը. «Մնք կը պնդեմք թէ գրաբար լեզուն գրելու գուցէ անելի դիւրութիւն ունիմք քան զմեր սնապարծ հակառակորդ վարդապետս »

Մեծարգոյ խմբագիր, կ'երեւի թէ ձեր անձին վերայ մեծ վստահութիւն ունիք 'ի մասին գրաբար գրելոյ, որոյ 'ի հաստատութիւն հերիք չէր մեր Հնդկաբնակ Հայոց հետ գրոց լեզուաւ թող թափփինիդ յիշել, այլ գործնական ապացոյց մի եւս պէտք էիք Արշալուսոյ մէջ յստաջ բերել և ապա զմեզ գրաբար վարդապետն հրաւիրել 'ի հրատարակ, «Որ շարադրէ գրաբար գրութեան մի ևս հրատարակէ զայն Սիօնի մէջ » : Բարեկամ, ձեր սոյն առաջարկութեանը խիստ անտեղի է և տղայական. քանզի նա տատծ չէ երբեք՝ թէ ինքն անսխալ գրոց լեզուաւ կը գրէ. սակայն մէք՝ առանց նորա մարդ լինելու ուրանալու՝ վստահ եմք ու կը վկայեմք որ կը գրէ : Բայց կը տեսնէք ահա թէ ինչպէս դուք խնդիրէն հեռացած ըլնելով զմեզ առ արարարհակ կը վարէք ձեզ հետ լեռնէլեւ. խնդիրն այն չէ թէ նորա սխալ գրած են իսկ ինքն անսխալ կը գրէ, այլ որովհետեւ ասած էիք թէ այն գրութեաններն ընտիր գրաբար և գրողներէ քաջ հայկաբան են, նա ևս ցոյց տուած է թէ ոչ այն գրութեանները ընտիր հայերէն են և ոչ գրողներն քաջ հայկաբան, և թէ դուք հայերէն գրոց լեզուն հմտութիւն չունենալով զայն գովելու համարձակած և նորա փառքը անմասն դարձնելով էք :

Այս պարագային մէջ դուք վար

դասկանիս յոռաջ բերած փաստերը ուղղութեամբ նկատելով պէտք էիք ջրելով ձեր խնդիրն հաստատել. այսինքն այն դրութեանց ընտիր հայերէն եւ գրողաց քաջ հայկաբան լինելն ապացուցանել. և թէ յայտնել որ դուք իրօք շատ լաւ կը հասկանայք, կը գրէք և կը գնահատէք նախնեաց լեզուն, և որովհետեւ զայս չը պիտի կարողանայիք առնել. ուստի ձեր բարեկամ վարդապետին անաչառ դիտողութիւնը պէտք էիք շնորհակալութեամբ ընդգուշել եւ ուրիշ անգամ զգուշանալ. ինչ և իցէ, դուք չէք ուղղած արահետէն ընթանալ, աղաւ էք. բայց որպէս զի մէք եւս առանց ապացոյցի խօսած չը լինեմք, կը հրաւիրեմք զձեզ որ այս տեղ տարագրուած լինդ հանրաժանի յառաջարանք խորին բնագոյտութեամբ աչքէ անցնէք թէ դուք և թէ այր. որպէս զի խմբագրապետ վարդապետին գրոց լեզուի վերայ ունեցած հրեմտութեան նկատմամբ դէմ ըստ մասնակցի գաղափար մի տառնայք : Ձեզ ցոյց տուածս գրութեանը տախտակին տարագոյնի մէջ ածասարանօք գրութեան լինելուն համար ձեր բանին աւելի կը դայ, քան թէ այժմ Եջնէ 'ի հրապարակ շարադրէ գրաբար գրութեան մի ևս հրատարակէ զայն Սիօնի մէջ

Այստեղի առ այս, միւս մասերը կը թողնուի՝ արդարախօս ընթերցողաց դատողութեան. կը թողնուի և ձեզ որ առանց 'ի բուռն կրկն յուզեալ լինելոյ կարդաք Սիօնի Մայիս ամսաթիւը եւ բաղգատէք ձեր 965 թուոյն հետ եւ առ ճշմարտութիւնն ու արդարութիւնը պարտաւորած պարտապատշաճ ակնածութեամբ դատէք և տեսնէք թէ պատասխան տուած էք թէ փախուտ :

2. — Գաւառի է որ անպատգամ գիտողութիւնքն եւ անկէզճ յանդիմանու

Թիւերն այսպիսի ընդո ներառ թէ կ'ար-
ժանանան, ոչ միայն խմբագիրներէ,
այլ եւ (եթէ իրաւ էք) ժողովուր-
դէն անգամ: Այս առթիւ առաւել
եւս ցաւ կ'զգամք այնպիսի կղերներէ,
որ կամ շահասիրութեամբ եւ կամ
անձնական որ ե իցէ նկատումներով
ճշմարտութիւն թարգման, ժողովուրդը
այնչափ գգուած եւ նոցա ակտերն ու-
կիրքերն անուցած են որ այսօր Յիսուս
Քրիստոսի հետեւող վարդապետի անա-
չառութիւն, օգտակար յանդիմանութիւն
եւ հայրական խրատները 'ի բերան ան-
ցաւոր հիւր վարդապետի լինելուն հա-
մար քաղաքիդ հառարակութեան մի
մասն, (որ կ'երեւի թէ միայն դուք էք),
անպատեհ կը դատէ. յայտնի է որ
որդիական յատկութիւն չէ հայրական
խրատ մի անպատեհ դատելը: Մեր
չեմք հատկանար թէ Հայ ժողովրդեան
համար Հայ վարդապետ մի ինչպէս ան-
ցաւոր եւ հիւր կը համարուի եւ նորա
խրատներն անպատեհ: Ուստի մեր եւս
ձեր այս տողերը անպատեհ կը համա-
րեմք, դատելով զայնտիկ քաղաքիդ
ուսումնական խորհրդոյ նկատմամբ
գրածիդ կարգին, որ ինչպէս լոկ ձեր
մոտոյ եւ զգացմանց յայտարարն էր,
նոյնպէս եւ այս. քանզի Զմիւռնիոյ ու-
չիմ հառարակութենէն բնաւ չըսպա-
ռուիր իրեն պատիւ չը բերող դատու-
թիւն ընել միանգամայն իւր վերայ
անմատութեան կեղտն անել, ըստ ի-
մաստնոյն թէ «Որ ատէ զյանդիմա-
նութիւն անմիտ է»: Այդպիսի մեր
Զմիւռնիոյ ողջամիտ հառարակութենէն
երբէք չեմք յուսար, որ Արժ. Մել-
քիսեթեկ վարդապետի նման արժա-
նաւոր Ս. Հօր հայրական խրատուց
եւ օգտակար ու օրինաւոր յանդիմա-
նութեանց վերայ վերանայ եւ զայնու-
սիկ 'ի բերան անցաւոր հիւր վարդա-
պետի անպատեհ դատէ. մանաւանդ

խապառ անհաւատարմ կը թուի, որ հա-
րադատ Հայ ժողովուրդ մի իւր Եկե-
ղեցւոյ եւ Ազգի պաշտօնեայն հիւր կամ
անցաւոր համարի: Մեր այնպէս դէ-
տեմք եւ մեր ժողովուրդէն այնպէս կը
յուսամք որ իւր եկեղեցւոյ արժանա-
ւոր պաշտօնեայններէն եւ ոչ մին այսպի-
սի պարագայից մէջ օտարական կամ
հիւր կը համարի: Հայ վարդապետ մի
Հայ ժողովրդեան մէջ կարող է ըստ
ձեռնհասութեան իւրում, ուր տեղ
ալ լինի, մտաւոր եւ բարոյական գոր-
ծոց մէջ խառնուիլ. եւ 'ի պահանջել
հարկին, պիտոյից եւ ժամանակին,
համարձակ խօսիլ, յորդորել, խրատել,
սաստել եւ յանդիմանել. բայց ինչպէս
ատացինք, մեր Եկեղեցւոյ Պաշտօնեայք
ըստ մեծի մասին մոռացած լինելով իւ-
րեանց կոչումը եւ պարտքը, տեղի ար-
ւած են ժողովրդեան որ թիւր ըմբռ-
նեն իրենց պաշտօնէի կոչումն ու դիր-
քը, ընդ սմին ձեզ նման լրագրապետ-
ներն ալ քիչ չեն վնասած, որք ժող-
ովրդեան բերանը այդպիսի անպատշաճ
խօսքեր դնելով զանոնք իրենց օգտին
դէմ զննած էք շատ անգամ, ուրկէ
հետեւած է սոյժմեան զեղծումն եւ
բարուց ապականութիւնը, որոյ առաջ
քնն առնուլ եթէ անհնար չ'ատեմք,
սակայն խիստ դժուարին պիտի լինի:

3. — Չեզ հետ առաջին անգամ
տեսութիւն ընող բարեկամի մը 'ի յո-
ժար կամաց ըրած երկար խօսքերէն կը
բաժն ձանձրութեանդ համար ներողու-
թիւն խնդրելով կը համարձակիմ փոք-
րիկ հարցում մի ընել եւ վերջացնել:

Վանեցի Տ. Մ. Պարոն Ոստանիկ
երիտաւարդին ուսումնական յառաջա-
դիմութեան եւ Փարիզի մէջ դատած մեծ
պատուոյն վերայ ինչպէս բոլոր աղիւս-
յինք, նոյնպէս եւ մեր խիստ ուրախ
եմք. նա մանաւանդ չափազանց ուրախ
եմք որ նորին Աջեւութիւնը մտաւոր

ճոխութեան հետ ստացած ունի, կը հաւատամք թէ օրինաւոր միջով, նա և նիւթական ճոխութիւն. որով կաւրտերոյ օշնութեան հասնելու ամենամեծ առաքինութիւնն ալ կատարելու ձեռնհաս կը գտնուի: Բայց չեմք գիտեր թէ որ քաղաքաւարութեան օրէնքով կամ ինչպիսի իշխանութեամբ կարող կը լինէր հարցանել թէ «Ի՞նչ պէս արդեօք յաջողեցաւ, այնչափ հարցն տուիւն տէր լինելոյ. եւ այդ յաջողութիւնը զարմանալի և հետաքրքիր գաղտնիք կը համարէք ու կը վճռէք թէ ժամանակը պիտի յայտնէ մեզ. Այսպիսի հարցում մի երկու համամիտ և համակիր բարեկամներ իրարու կաւրող են առնել. բայց ձեր գրութեան մէջ ուրիշ ոգի մը կը նշմարուի որոյ քողը թողով որ ժամանակը մերկանայ մեզ, Մնամ ձեզ բարեկամ»

Ս. Երուսաղէմի միաբան
Վարդապետ մի:

ՄԱՀԱԳՈՅԺ

Քաղաքիս Լատորիոյ փոխ-հիւպատոս Սեփ. Փառքալ Յ. Սուրբառեանցի պարկեշտասուն դուստր Հր. Ռիփսիմէ օրիորդը ինն օրի չափ (Ֆետր. 1895 թ. 15) Զարարար տենդը սուրած հիւանդութեամբ պատկելով Յուլիս 3ին փոխեցաւ յատեւացս առ Լոտուսած ի հասակի 15 ամաց:

Հանգուցեալ օրիորդ Հրիփսիմէն բնութեան ձիւղերովը, պարկեշտութեամբն ու ծանրաբարոյութեամբը ակնածելի էր ամենուն և փառք ու պատիւ իւր ազնուամիայ գերդաստանին: Նա անդատին իւր փոքր հասակէն ցոյց կը տար թէ ինքն արժանի պիտի լինի այնպիսի ազնուական զարմի շառաւիղ լինելոյ: Իւր բնական ձիւղ վերայ դաւով նաեւ բնական կան դաստիարակու-

թիւնը և օգտակար ուսմանց ու աւրուեստից հրահանգն ալ, զորս իւր փութ. Հայրը մատակարարելու մեծ հոգ կը տանէր, աւելի սրայծառ փայլեցաւ նա ամենայն հանգամանօք. ի պարս դաստիարակ Սիօնի:

Գորովալիր ծնողքն և համայն գերդաստանը ամենայն գգուանօք խնամելով սնուցին, և բազմիցս իրենց սննդի փոխադարձօրէն ցին զինքը փոխադասք բերնէն և հասուցին յայն հասակ, յորում իրենց սիրոյն և ճգնաց քաղցր արդիւնքը փայլելու յուսով կը խոյտային. որ առնէն և անմեղ (Օրիորդն կը խոստանար ասկօսեօք լիւսլի հատուցանել ի բերն յանձնուած մտաւոր ու բարոյական աւանդները. վերջապէս անանկ ատեն մի ուր ճշմարիտ մայր լինելոյ պոտորատ և դուստրներ կը թելով ազգին և մարդկութեան օգտակար անգամներ հասցնելու կէտն հասած էր. ահա յանկարծ մահն յափշտակեց զինքը իւր գերդաստանի գրկէն և իւր սիրելի ազգէն համակելով զամենեսին ի սուգ ցաւապին. որոյ յուղարկաւ թութիւր կատարեցաւ նոյն օրը մեծ հանդիսիւ և ամիսօրիցաւ ի ձրիմն նախնեաց իւրոց. այն տեղ Գ. Ներսէս Ս. Վարդապետն խիստ համառօտ, բայց ազգու միսթարիւ դամբանական մի խօսելով միսթարեց ներկայ գտնուող բազմութեան և նմանապէս հանգուցելոյն Սեփ. Հօրը վշտակիր սիրտը, որ իւր անդրանիկ զաւկին բնկերացած էր մինչ ի ձրիմ, ի սեռան յաւիտենականութեան:

Չկրճ եռանդեամբ կը մաղթելէք և մեք վերին Նախախնամութենէն և կը խնդրէք որդհանգուցեալ Հրիփսիմէ (Օրիորդն ընդ դասս երջանիկ կուսանացն դատէ և նորա ծնողացն ու բոլոր գերդաստանին անվիշտ և երկար կեանս յարգեւելելով միսթարէ զիրենք միսթարութեամբ Սուրբ Հոգւոյն: